

2019-03-27

REMISSPROMEMORIA

FI Dnr 18-21905

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Nya regler om produktioningripande och ändringar i regler om värdepappersrörelse

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår två nya föreskrifter om produktioningripande som avser att stärka skyddet för privata investerare. Föreskrifterna innebär att det blir förbjudet för företag som tillhandahåller investeringstjänster att marknadsföra, distribuera eller sälja vissa binära optioner och så kallade CFD-kontrakt till icke-professionella kunder. De nya föreskrifterna föreslås börja gälla den 1 augusti 2019 i fråga om CFD-kontrakt och den 2 juli 2019 när det gäller binära optioner.

Förslaget om produktioningripande bygger på artikel 42 i Mifir.¹ Artikeln ger Finansinspektionen möjlighet att under vissa förutsättningar förbjuda eller begränsa marknadsföring, distribution eller försäljning av ett visst finansiellt instrument som ger upphov till allvariga problem för investerarskyddet.

Dessutom gör Finansinspektionen ändringar i värdepappersföreskrifterna, som föreslås träda i kraft den 2 juli 2019. Syftet är att göra det möjligt för värdepappersinstitut att provabonnera på investeringsanalys som en sådan mindre icke-monetär förmån som ett värdepappersinstitut kan ta emot enligt 9 kap. 22 § andra stycket lagen om värdepappersmarknaden. Genom ändringen anpassas föreskrifterna till de nya frågor och svar från Esma² som bl.a. anger att investeringsanalys som ett värdepappersinstitut tar emot inom ramen för ett avtal om provabonnemang under vissa förutsättningar skulle kunna vara en mindre icke-monetär förmån.

Därutöver föreslås nya krav i värdepappersföreskrifterna om vilka uppgifter ett värdepappersbolag ska lämna till Finansinspektionen i samband med att det söker tillstånd för sidoverksamhet enligt lagen. Syftet med förslaget är det ska bli tydligare för företagen vilka underlag de ska komma in med för att Finansinspektionen ska kunna ta ställning till en sådan ansökan.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012.

² Questions and answers on Mifid II and MiFIR investor protection and intermediaries topics, ESMA35-43-349.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	6
1.3	Regleringsalternativ	6
1.4	Rättsliga förutsättningar	7
1.5	Ärendets beredning	7
2	Motivering och överväganden.....	7
2.1	Förslag till föreskrifter om produktioner som avser binära optioner	7
2.2	Förslaget till föreskrifter om CFD-kontrakt	10
2.3	Bestämmelser om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet	15
2.4	Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys	16
2.5	Rättelse av felskrivningar och redaktionella ändringar	17
3	Förslagets konsekvenser.....	18
3.1	Inledning	18
3.2	Bemyndiganden	18
3.3	Syftet med de nya föreskrifterna	18
3.4	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	19
3.5	Konsekvenser för företagen	20
3.6	Konsekvenser för Finansinspektionen	23
3.7	Information om ändringar till företagen	24

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

1.1.1 Nya föreskrifter om produktioningripande

Finansinspektionen föreslår två nya föreskrifter om produktioningripande. Föreskrifterna innebär att det blir förbjudet för ett företag som tillhandahåller investeringstjänster att marknadsföra, distribuera eller sälja vissa binära optioner och CFD-kontrakt till icke-professionella kunder. Syftet med de föreslagna föreskrifterna är att stärka investerarskyddet. Finansinspektionen väljer att införa två separata föreskrifter om produktioningripande för att föreskrifterna ska vara mer lättillgängliga.

De nya föreskrifterna har sin grund i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014 av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012 (Mifir). Förordningen utgör, tillsammans med Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU av den 15 maj 2014 om marknader för finansiella instrument och om ändring av direktiv 2002/92/EG och av direktiv 2011/61/EU (Mifid 2) ett sedan 2018 reviderat och delvis nytt regelverk för bland andra värdepappersinstitut, börser och handelsplatser för finansiella instrument. Mifid 2 har i huvudsak genomförts genom ändringar i lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden (LV) och genom Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2017:2) om värdepappersrörelse (värdepappersföreskrifterna).

Mifir innehåller regler om bl.a. offentliggörande av uppgifter om handel och transaktionsrapportering till de behöriga myndigheterna. Förordningen ger dock även den behöriga myndigheten, i Sverige Finansinspektionen, möjlighet att besluta om produktioningripande (artikel 42). Genom ett produktioningripande ska Finansinspektionen t.ex. kunna förbjuda marknadsföring, distribution eller försäljning av ett visst finansiellt instrument eller strukturerade insättningar. Även Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten (Esma) har enligt artikel 40 i Mifir befogenhet att fatta beslut om produktioningripande. Esmas beslut om produktioningripande får gälla under maximalt tre månader i taget. Besluten kan förnyas om Esma bedömer att det finns förutsättningar för att förlänga produktioningripandet.

Syftet med bestämmelserna om produktioningripande i Mifir är att Esma eller den behöriga myndigheten ska kunna förbjuda eller begränsa marknadsföring, distribution eller försäljning av någon typ av finansiellt instrument eller strukturerad insättning som väcker allvarliga betänkligheter i fråga om investerarskyddet, finansmarknadernas eller råvarumarknadernas korrekta funktion. Ingridandet ska kunna riktas mot alla aktörer på marknaden för att man därigenom ska kunna komma tillrätta med de problem för investerarskyddet eller marknadernas funktion som myndigheten uppmärksammat. Finansinspektionens möjligheter att vidta produktioningripande är villkorat bl.a. av att ingripandet på rimliga grunder kan antas vara proportionerligt och att

man genom unionsrättens krav inte på annat sätt kan komma till rätta med de problem man ser.

Med stöd av artikel 40 i Mifir meddelade Esma den 27 mars 2018 två beslut om produktingripanden. Det ena beslutet innebar förbud att marknadsföra, distribuera eller sälja binära optioner till icke-professionella kunder och gällde från och med den 2 juli 2018 till och med den 1 oktober 2019. Det andra beslutet om produktingripande gällde från och med den 1 augusti 2018 till och med den 31 oktober och omfattade ett förbud att marknadsföra, distribuera eller sälja CFD-kontrakt till icke-professionella kunder om inte vissa krav uppfylls.

Bakgrunden till besluten är att Esma har bedömt att såväl binära optioner som CFD-kontrakt är komplexa finansiella instrument där även prissättning av avgifter generellt är mycket svårt för en icke-professionell kundförstå. Instrumenten har hög risk och kundens förluster kan i vissa fall uppgå till mer än det investerade beloppet. De finansiella instrumenten har ofta en inbyggd intressekonflikt, där företaget som säljer eller distribuerar det finansiella instrumentet kan ha ett direkt till kunden motstående intresse av resultatet av det finansiella instrumentet, t.ex. i de fall företaget är motpart till kunden i en transaktion. Esma har således bedömt att instrumenten väcker sådana allvarliga betänkligheter i fråga om investerarskyddet att det är befogat för myndigheten att besluta om produktingripande.

Därefter har Esma vid flera tillfällen fattat beslut om att, med vissa justeringar, förnya besluten om produktingripande. De senast fattade besluten gäller till och med den 1 juli 2019 respektive den 31 juli 2019.

Det är oklart under hur lång tid som Esma avser att förnya besluten om produktingripanden, men det kommer sannolikt inte att ske under hela den tid som binära optioner respektive CFD-kontrakt riskerar att innebära allvarliga problem för när det gäller att skydda investerare. Finansinspektionen anser därför att det behövs nationella bestämmelser om produktingripande för att säkerställa att investerarskyddet tillgodoses.

De nu föreslagna föreskrifterna om produktingripande motsvarar i sak Esmas senaste beslut om binära optioner respektive CFD-kontrakt. I enlighet med vad som anges i Mifir är syftet med föreskrifterna att avvärja de allvarliga problem för investerarskyddet som marknadsföringdistribution och försäljning av sådana instrument till icke-professionella kunder utgör.

Vilka kunder som är att anse som icke-professionella framgår av 9 kap. 3–8 §§ LV. Bestämmelserna innebär att kunder som inte uppfyller kraven på att vara en professionell kund (som t.ex. institutionella investerare eller kunder som på eget initiativ har begärt att få kategoriseras som professionell och bedöms uppfylla krav på bl.a. kunskap) ska anses vara icke-professionella.

Finansinspektionen föreslår att de föreslagna föreskrifterna ska börja gälla när Esmas senaste beslut löper ut. Detta innebär att föreskrifterna om binära

optioner föreslås träda i kraft den 2 juli 2019 och föreskrifterna om CFD-kontrakt den 1 augusti 2019.

1.1.2 Nya bestämmelser om ansökan om sidoverksamhet

I samband med genomförandet av Mifid 2 antog kommissionen en förordning³ om vad en ansökan om tillstånd enligt direktivet ska innehålla. Eftersom förordningen är direkt tillämplig i medlemsstaterna upphävde Finansinspektionen de befintliga bestämmelserna om ansökans innehåll i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:16) om värdepappersrörelse (de äldre värdepappersföreskrifterna). Förordningen anger dock endast vilken information som ska ges in avseende de tillstånd som regleras i Mifid 2. Vad som ska ges in i samband med en ansökan om det nationella tillståndet att driva sidoverksamhet enligt 2 kap. 3 § LV regleras inte i förordningen. Finansinspektionen föreslår därför att det införs ett nytt kapitel i de nuvarande värdepappersföreskrifterna som tydliggör vad som ska ges in i samband med en ansökan om sidoverksamhet. Syftet med förslaget är i huvudsak att underlätta för företagen.

1.1.3 Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys

Ett värdepappersinstitut kan endast ta emot ersättningar från en tredje part (s.k. tredjepartsersättningar) om vissa förutsättningar som anges i LV är uppfyllda. Vilka regler som gäller beror på vilken investeringstjänst institutet tillhandahåller. Om institutet tillhandahåller investeringsrådgivning på oberoende grund eller portföljförvaltning får institutet enligt 9 kap. 22 § LV inte ta emot och behålla en ersättning eller förmån som kommer från någon annan än kunden. Institutet får dock ta emot och behålla vissa s.k. mindre icke-monetära förmåner. Regler om vad som kan anses vara mindre icke-monetära förmåner finns i 7 kap. 7 § värdepappersföreskrifterna. I dag omfattar dessa regler inte investeringsanalys som tas emot inom ett provabonnemang.

För att harmonisera tolkningen och tillämpningen av bl.a. reglerna om tredjepartsersättningar inom EU, har Esma antagit frågor och svar angående Mifid 2. Genom en av dessa frågor och svar öppnar Esma för att när värdepappersinstitut under en begränsad period om maximalt tre månader kostnadsfritt provabonnerar på investeringsanalys kan provabonnemang under vissa förutsättningar anses vara en mindre icke-monetär förmån.

Finansinspektionen delar Esmas bedömning att provabonnemang ska kunna vara en mindre icke-monetär förmån. Finansinspektionen anser också att det är angeläget att de svenska företagen – liksom de övriga europeiska företagen – ska ha möjlighet att ta emot provabonnemang som en mindre icke-monetär

³ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/1943 av den 14 juli 2016 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU med avseende på tekniska tillsynsstandarder om information och krav på auktorisation av värdepappersföretag.

förmån. Finansinspektionen förslår därför att 7 kap. 7 § värdepappersföreskrifterna ändras på så sätt att provabonnemang kan anses vara en icke-monetär förmån.

Finansinspektionen föreslår även att 7 kap. 7 § 2 ändras så att den överensstämmer med artikel 12.3 b i kommissionens delegerade direktiv (EU) 2017/593 av den 7 april 2016 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/65/EU i fråga om skydd av finansiella instrument och medel som tillhör kunder, produktstyrningskrav och regler för tillhandahållande eller mottagande av avgifter, provisioner eller andra monetära eller icke-monetära förmåner (det delegerade direktivet till Mifid 2).

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

De nuvarande reglerna på värdepappersmarknaden grundar sig på Mifid 2 som har genomförts genom LV och Mifir som gäller från och med den 3 januari 2018 (se avsnitt 1.1.1). Inga nya regelverk som påverkar produktioningripanden eller reglerna om tredjepartsersättningar respektive sidoverksamhet förväntas genomföras i närtid.

1.3 Regleringsalternativ

Ett alternativ till att meddela föreskrifter är ofta att ge ut allmänna råd. Allmänna råd är till skillnad från föreskrifter inte bindande utan utgör en rekommendation om hur ett företag bör agera för att uppfylla en överordnad bindande regel. Ett annat alternativ kan i vissa fall vara att genom ett vägledningsdokument förtydliga hur Finansinspektionen tolkar befintliga regler.

De föreslagna föreskrifterna om produktioningripande syftar till att förbjuda marknadsföring, distribution och försäljning av vissa produkter som anses ge allvarliga problem för investerarskyddet. Syftet med ett sådant förbud kan inte uppnås på annat sätt än genom bindande föreskrifter.

Det finns inte några regler i Mifid 2 om att företagen kan begära tillstånd att driva sidoverksamhet. De bestämmelser som finns i 2 kap. 3 § LV om detta är således inte styrda av EU-rättsliga krav utan är bestämmelser som Sverige valt att införa. Finansinspektionens förslag innebär att det i värdepappersföreskrifterna tydliggörs vad en sådan ansökan ska innehålla.

Finansinspektionen anser inte att det är tillräckligt att införa ovanstående regler genom allmänna råd utan att reglerna ska vara bindande. Detta för att göra regleringen så tydlig som möjligt för företagen.

Frågan om vad som utgör en s.k. mindre icke-monetär förmån som ett värdepappersinstitut kan ta emot enligt 9 kap. 22 § LV regleras i 7 kap. 7 § värdepappersföreskrifterna. För att provabonnemang på investeringsanalys ska kunna utgöra en mindre icke-monetär förmån måste en ändring göras i

värdepappersföreskrifterna. En sådan ändring kan inte komma till stånd på annat sätt än genom föreskrifter.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Som framgår av avsnitt 1.1.1 finns i artikel 42 i Mifir en befogenhet för Finansinspektionen att besluta om produktioningripande. Ett sådant beslut ska enligt Mifir rikta sig till alla aktörer på marknaden. För svenskt vidkommande innebär detta att produktioningripandet behöver ske genom normgivning. Det räcker således inte med den befogenhet som finns angiven i Mifir, utan det behövs ett bemyndigande att meddela föreskrifter. Finansinspektionen har fått ett sådant bemyndigande genom 6 kap. 1 § 62 förordningen (2007:572) om värdepappersmarknaden. Det är således med stöd av detta bemyndigande som de två nya föreskrifterna om produktioningripande meddelas.

För de förslag som innebär ändringar i värdepappersföreskrifterna finns bemyndigandena i 6 kap. 1 § 4, 9, 28, 31 och 32 förordningen om värdepappersmarknaden.

1.5 Ärendets beredning

Finansinspektionen har under våren 2019 hållit ett externt referensgruppsmöte för att informera om föreskriftsförslagen. Vid referensgruppsmötet deltog Allmänna reklamationsnämnden, Konsumenternas Bank- och finansbyrå, Konsumentverket, Sparbankernas förening och Svenska Fondhandlareföreningen.

2 Motivering och överväganden

2.1 Förslag till föreskrifter om produktioningripande som avser binära optioner

2.1.1 Bakgrund

En binär option är ett finansiellt instrument där en kund spekulerar i om en viss omständighet inträffar i förhållande till t.ex. pris, nivå eller värde på en eller flera underliggande tillgångar. Om omständigheten inte inträffar förlorar kunden pengarna. Om omständigheten inträffar resulterar det antingen i en betalning eller så är positionen öppen med ytterligare en möjlighet för kunden att få en betalning.

Under de senaste åren har Esma och flera nationella behöriga myndigheter, däribland Finansinspektionen, noterat en snabb ökning av marknadsföring, distribution och försäljning av binära optioner till icke-professionella kunder. De binära optionerna marknadsförs och säljs framför allt genom plattformar och under senare tid genom en mer aggressiv marknadsföring. Produkterna är

bl.a. mycket riskfyllda och medför enligt Esmas bedömning⁴ allvarliga problem för investerarskyddet.

2.1.2 Överväganden

Som nämns ovan är en förutsättning för att Finansinspektionen ska få besluta om produktiongränsande att det finansiella instrumentet ger upphov till allvarliga problem med investerarskyddet. Nedan framgår vilka faktorer Finansinspektionen bl.a. tagit hänsyn till vid denna bedömning när det gäller binära optioner. Finansinspektionen har vid bedömningen utgått från de faktorer som Esma beaktat i sitt beslut om binära optioner.

Binära optioner är komplexa finansiella instrument

Finansinspektionen bedömer att binära optioner främst säljs till kunder genom investeringstjänsten utförande av order. Binära optioner kategoriseras enligt 9 kap. 25 § LV som ”komplexa” finansiella instrument. Det innebär att ett företag som tillhandahåller binära optioner måste göra en lämplighets- eller passandebedömning utifrån de uppgifter som kunden lämnar. Ett företag måste också, enligt 9 kap. 24 § LV, avråda kunden från att förvärva binära optioner om företaget bedömer att produkten inte är passande för kunden.

De binära optionerna har en prisstruktur som är svår att förstå för icke-professionella kunder. Ett företag som levererar en binär option kan t.ex. prissätta den baserat på marknadens förväntningar varefter företaget tillämpar en skillnad mellan priset att öppna och stänga en position (en s.k. spread), eller en annan typ av transaktionsavgift. Prissättningsmodellen är komplicerad och en icke-professionell kund har i regel inte heller samma information om prissättningen på marknaden. Därmed blir det svårt för kunden att ta ställning till prissättningen av instrumentet.

Intressekonflikter

Leverantörer av binära optioner är ofta motparter till kunderna i deras affärer samtidigt som leverantörerna bestämmer priset vid inlösen eller förfall av den binära optionen. Att leverantören är motpart innebär att den tar upp instrumentet i eget handelslager, vilket i sin tur medför att leverantören har ett intresse av utfallet av transaktionen som står i konflikt med kundens.

Stor andel förluster för kunder

De binära optionerna används för spekulation i ett visst utfall. Deras löptid är oftast väldigt kort, ibland bara några minuter, och innebär ofta att kunden kan göra en stor vinst eller förlora hela investeringen.

⁴ Se Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens beslut (EU) 2018/795 av den 22 maj 2018 att tillfälligt förbjuda marknadsföring, distribution och försäljning av binära optioner till icke-professionella kunder.

Det framgår av Esmas beslut⁵ att 74–87 procent av kunder med konton med binära optioner förlorar pengar. Uppgiften grundar sig på information från bl.a. de behöriga myndigheterna i Cypern och Storbritannien, Eftersom den svenska marknaden är en integrerad del av den europeiska marknaden och handeln med binära optioner sker genom gränsöverskridande verksamhet, bör kundresultatet vid handel med binära optioner vara desamma i Sverige.

Begränsad möjlighet att få information om verksamheten

Finansinspektionens känner inte till att det finns några svenska värdepappersinstitut som säljer binära optioner till icke-professionella kunder. Distributionen till svenska kunder sker genom företag som är auktoriserade inom Europeiska ekonomiska samarbetet (EES) gränsöverskrider med sin verksamhet enligt 4 kap. 1 § LV.

Finansinspektionens bedömning

Som framgår ovan är binära optioner komplexa finansiella instrument med hög risk som ofta innebär förluster för kunderna. Icke-professionella kunder har normalt varken den kunskap som krävs för att förstå hur binära optioner fungerar, hur de prissätts eller hur avgiftsstrukturen fungerar.

Finansinspektionen bedömer sammantaget att de binära optionerna medför allvarliga problem för investerarskyddet. Det går inte att komma tillrätta med problemet genom att Finansinspektionen varnar kunder eller fokuserar på frågan i tillsynen. Det räcker inte heller med reglerna om passandebedömning och den plikt att avråda som finns i samband med utförandetjänster. Finansinspektionen anser därför att det är nödvändigt att utfärda föreskrifter om produktgripande som begränsar vilka binära optioner som får marknadsföras, distribueras eller säljas till icke-professionella kunder.

2.1.3 Tillämpningsområde och definitioner

Föreskrifterna träffar de företag som enligt LV tillhandahåller investeringstjänster. Det innebär att föreskrifterna gäller för företag som tillhandahåller investeringstjänster i Sverige, oavsett i vilket land inom EES som företaget har auktoriserats. Föreskrifterna gäller även när svenska företag som tillhandahåller investeringstjänster är verksamma i utlandet.

De företag som omfattas av undantaget från tillståndsplikt enligt 2 kap. 5 § LV träffas inte av föreskrifterna eftersom de inte tillhandahåller investeringstjänster med stöd av LV. Föreskrifterna träffar inte heller fondbolag eller AIF-förvaltare som tillhandahåller investeringstjänster enligt lagen (2004:46) om värdepappersfonder (LVF) respektive lagen (2013:561) om förvaltare av alternativa investeringsfonder (LAIF).

⁵ Europeiska värdepappers- och marknadsmyndighetens beslut (EU) 2018/795 av den 22 maj 2018 att tillfälligt förbjuda marknadsföring, distribution och försäljning av binära optioner i unionen i enlighet med artikel 40 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 600/2014.

Ett företag med hemvist utanför EES som avser att tillhandahålla investeringstjänster i Sverige måste enligt 4 kap. 4 § LV etablera filial i Sverige för att tillhandahålla värdepappersrörelse. Föreskrifterna gäller även för dessa företag när de driver värdepappersrörelse genom filial i Sverige.

Föreskrifterna om produktingripande omfattar endast marknadsföring, distribution eller försäljning av binära optioner till icke-professionella kunder. Marknadsföring, distribution eller försäljning till professionella kunder och jämbördiga motparter omfattas inte av förbudet.

De föreslagna föreskrifterna omfattar alla finansiella instrument som uppfyller kriterierna i 2 §, oavsett om instrumentet benämns ”binär option” eller inte.

Definitionen av derivat framgår av artikel 2.29 i Mifir.

Som nämns i avsnitt 1.1.1 finns bestämmelser om när en kund ska kategoriseras som icke-professionell i 9 kap. 3–8 §§ LV.

2.1.4 Närmare om förslaget till föreskrifter

Finansinspektionens förslag till föreskrifter motsvarar till sitt innehåll Esmas beslut av den 14 december 2018 om produktingripande avseende binära optioner.

Förslaget innebär att marknadsföring, distribution eller försäljning av binära optioner till icke-professionella kunder endast får ske om kundskyddskraven enligt 4 § i de föreslagna föreskrifterna är uppfyllda.

Ett av kraven i 4 § är att kunden vid förfall eller avveckling av den binära optionen minst får tillbaka den betalning som kunden har gjort för optionen. Med betalning avses alla eventuella arvoden, avgifter och andra kostnader som kunden har betalat i samband med att den tecknade optionen. Syftet med kravet är att kunden inte ska kunna förlora pengar på det finansiella instrumentet.

Förslaget till föreskrifter ställer även krav på att företaget som levererar det finansiella instrumentet inte har någon marknadsrisk med anledning av den binära optionen under optionens löptid. Även detta krav avser att minska kundens risk för att förlora pengar om leverantören under avtalstiden skulle fallera och därmed inte kunna fullfölja avtalet.

2.2 Förslaget till föreskrifter om CFD-kontrakt

2.2.1 Bakgrund

CFD-kontrakt (contracts for differences) är kontantavräknade derivatkontrakt som syftar till att ge innehavaren av det finansiella instrumentet en lång eller

kort exponering mot t.ex. en variation i ett pris, en nivå, eller ett värde på en underliggande tillgång. CFD-kontrakten är normalt sett förenade med en hävstång. En hävstång kan öka kundernas vinst vid en uppgång, men riskerar även att öka förlusterna vid en nedgång. Hävstången kan också innebära att kunden förlorar mer än det insatta kapitalet. Hävstångerna för CFD-kontrakt kan variera väldigt mycket.

Under de senaste åren har Esmå och flera nationella behöriga myndigheter, däribland Finansinspektionen, noterat en snabb ökning av marknadsföring, distribution och försäljning av CFD-kontrakt till icke-professionella kunder. CFD-kontrakten marknadsförs och säljs framför allt genom plattformar och under senare tid även genom en allt mer aggressiv marknadsföring. Produkterna är mycket riskfyllda och medför enligt Esmå bedömning allvarliga problem för investerarskyddet.

Som nämns ovan har Esmå från och med den 1 augusti 2018 förbjudit företag att marknadsföra, distribuera och försälja CFD-kontrakt om de inte uppfyller vissa minimikrav. Myndigheten har sedan dess förnyat beslutet om produktioningripande flera gånger. Föreskrifterna om produktioningripande som avser CFD-kontrakt föreslås träda i kraft den 1 augusti 2019 när Esmå senaste beslut upphör att gälla.

2.2.2 Överväganden

Som nämns ovan är en förutsättning för att Finansinspektionen ska få besluta om produktioningripande att det finansiella instrumentet ger upphov till allvarliga problem med investerarskyddet. Nedan framgår vilka faktorer Finansinspektionen bl.a. tagit hänsyn till vid denna bedömning när det gäller CFD-kontrakt. Finansinspektionen har vid bedömningen utgått från de faktorer som Esmå beaktat i sitt beslut om CFD-kontrakt.

CFD-kontraktens egenskaper

CFD-kontrakt är enligt LV komplexa finansiella instrument. Instrumenten handlas normalt via en s.k. CFD-leverantör, dvs. ett företag som tillhandahåller CFD-kontrakt. Prissättningen och villkoren för instrumenten är normalt inte standardiserade vilket gör det svårare för icke-professionella kunder att förstå instrumentens villkor.

CFD-kontrakten är derivatkontrakt som syftar till att ge exponering mot en prisvariation på t.ex. ett underliggande tillgångsslag. Företag som levererar CFD-kontrakt kräver också ofta att kunden ska acceptera de referenspriser som de använder för att fastställa ett pris på den underliggande tillgången. Dessa referenspriser kan komma att avvika från det faktiska priset på den marknad där tillgången handlas. För en icke-professionell kund kan det innebära att det är svårt att undersöka och ta ställning till de priser som leverantören erbjuder.

CFD-leverantörer tar ofta ut transaktionsavgifter på CFD-kontrakt. Sådana avgifter tas normalt ut på kontraktets nominella värde, vilket leder till högre transaktionsavgifter i förhållande till investerade medel när instrumentet har en stor hävstång. Det är en kostnadsmodell som är svår för icke-professionella kunder att förstå. Denna prismodell för transaktionsavgifter innebär också att kundens möjlighet att gå med vinst, om den har beaktat alla kostnader, minskar.

Hävstången i instrumentet kan också medföra att kundens förlust blir större än den ursprungliga investeringen.

Intressekonflikter

Distributionsmodellen för CFD-kontrakt kan också medföra intressekonflikter. T.ex. kan intressekonflikter uppstå till följd av att CFD-leverantörer är motparter i kundernas transaktioner utan att säkra (hedga) exponeringen. Det innebär att CFD-leverantörens intresse står i direkt motsats till kundens intresse. I en sådan situation finns det risk för att leverantören inte agerar i kundens bästa intresse t.ex. genom att manipulera en transaktion eller att använda mindre transparanta referenspriser.⁶

Det framgår av Esmas beslut om produktioningripande av den 22 maj 2018 att nationella behöriga myndigheter har gjort undersökningar av hur stor andel av kunderna som har förlorat pengar på CFD-handel. Dessa undersökningar visar att 74–89 procent av alla kunder förlorade pengar på handel med CFD-kontrakt. Eftersom den svenska marknaden är en integrerad del av den europeiska marknaden, och handeln med CFD-kontrakt sker genom gränsöverskridande verksamhet, bör kundresultatet vid handel med CFD-kontrakt vara detsamma i Sverige.

Marknadsföring, distribution och försäljning till icke-professionella kunder

Trots att CFD-kontrakten är komplexa finansiella instrument erbjuds de oftast via elektroniska plattformar för handel till icke-professionella kunder. Flera behöriga myndigheter har noterat aggressiva marknadsföringsmetoder och vilseledande marknadskommunikation. Till exempel så har vissa företag använt vilseledande uttalanden som ger intrycket att det är lätt att tjäna pengar på CFD-kontrakt. En annan vanlig marknadsföringsteknik har varit att utlova kunderna bonus eller gåvor som syftar till att locka kunden att investera i CFD-kontrakt.

Finansinspektionens bedömning

Som framgår ovan är CFD-kontrakt komplexa finansiella instrument med hög risk som ofta innebär förluster för kunderna. Icke-professionella kunder har normalt varken den kunskap som krävs för att förstå hur CFD-kontrakt fungerar, hur de prissätts eller hur avgiftsstrukturen fungerar. Finansinspektionen bedömer sammantaget att CFD-kontrakten medför

⁶ Se punkten 51 i Esmas beslut.

allvarliga problem för investerarskyddet. Det går inte att komma tillrätta med problemet genom att Finansinspektionen varnar kunder eller fokuserar på frågan i tillsynen. Det räcker inte heller med reglerna om passandebedömning och den plikt att avråda som finns i samband med utförandetjänster. Finansinspektionen anser därför att det är nödvändigt att utfärda föreskrifter om produktgripande som begränsar vilka CFD-kontrakt som får marknadsföras, distribueras eller säljas till icke-professionella kunder.

2.2.3 Tillämpningsområde och definitioner

Föreskrifterna träffar de företag som tillhandahåller investeringstjänster enligt LV. Det innebär att föreskrifterna gäller för företag som tillhandahåller investeringstjänster i Sverige, oavsett i vilket land inom EES som företaget har auktoriserats. Föreskrifterna gäller även när svenska företag som tillhandahåller investeringstjänster är verksamma i utlandet.

De företag som omfattas av undantaget från tillståndsplikt enligt 2 kap. 5 § LV träffas inte av föreskrifterna eftersom de inte tillhandahåller investerings-tjänster med stöd av LV. Föreskrifterna träffar inte heller fondbolag eller AIF-förvaltare som tillhandahåller investeringstjänster enligt LVF respektive LAIF.

Ett företag med hemvist utanför EES som avser att tillhandahålla värdepappersrörelse i Sverige måste enligt 4 kap. 4 § LV etablera en filial i Sverige för att tillhandahålla värdepappersrörelse. Även för dessa företag gäller föreskrifterna om produktgripande när de driver värdepappersrörelse genom filial i Sverige.

Föreskrifterna omfattar endast marknadsföring, distribution eller försäljning av CFD-kontrakt till icke-professionella kunder. Marknadsföring, distribution eller försäljning till professionella kunder och jämbördiga motparter omfattas inte av förbudet.

Ett varaktigt medium är ett medel som gör det möjligt att bevara information enligt definitionen i 1 kap. 5 § LV.

Med CFD-handelskonto avses ett konto som är avsett för handel med CFD-kontrakt.

Som nämns i avsnitt 1.1.1 finns bestämmelser om när en kund ska kategoriseras som icke-professionell i 9 kap. 3–8 §§ LV.

2.2.4 Närmare om förslaget till föreskrifter

Förslaget till föreskrifter innebär att marknadsföring, distribution eller försäljning av CFD-kontrakt till icke-professionella kunder förbjuds om inte samtliga krav i 3 kap. 2 § de föreslagna föreskrifterna är uppfyllda. Nedan redogörs mer i detalj för de krav som föreslås gälla.

Initial säkerhetsmarginal

För att få sälja CFD-kontrakt till icke-professionella kunder krävs bl.a. att ett företag ser till att kunden betalar in den initiala säkerhetsmarginalen i samband med att kunden tecknar ett CFD-kontrakt. Kravet på initial säkerhetsmarginal innebär att kunden måste betala in en viss procent av CFD-kontraktets nominella värde. Bestämmelsen syftar till att begränsa det finansiella instrumentets hävstång beroende på risken i det underliggande tillgångsslaget. Procentandelen som kunden måste betala in per tillgångsslag framgår av *bilaga 2* till de föreslagna föreskrifterna.

Marginalavslutningsskydd

Bestämmelsen i 3 kap. 2 § 2 de föreslagna föreskrifterna ställer också krav på att kunden har ett marginalavslutningsskydd (margin-close out) för varje CFD-handelskonto. Marginalavslutningsskyddet innebär att ett CFD-kontrakt ska avslutas när värdet på alla öppna CFD-positioner som är knutna till CFD-handelskontot tillsammans med alla medel på kontot, sjunker under 50 procent av värdet på den totala initiala säkerhetsmarginalen på alla öppna CFD-positioner på det kontot. Syftet med bestämmelsen är att begränsa de förluster en kund kan göra till följd av att den handlar i CFD-kontrakt.

Riskvarningar till kunder för att handla i CFD-kontrakt

I de meddelanden som företagen skickar eller i den information som företagen offentliggör för icke-professionella kunder, ska företagen varna kunderna för risker med handel i CFD-kontrakt. Riskvarningarna ska framgå tydligt och utformas olika beroende på vilket medium som företaget använder vid kommunikationen. Om företaget under den senaste tolv månadersperioden har haft icke-professionella kunder som har haft öppna CFD-positioner på sitt konto, ska företaget i kommunikationen lämna information om vilken procentandel av deras kunder som har gått med förlust under denna tid. Denna beräkning ska göras var tredje månad för den senaste tolv månadersperioden. Vid beräkningen av resultatet ska bl.a. alla kostnader, avgifter och kommissioner ingå som kostnadsposter som påverkar nettoresultatet.

Om företaget inte har tillhandahållit ett öppet CFD-kontrakt under den senaste tolv månadersperioden ska företaget när det skickar meddelanden eller offentliggör information använda en standardiserad uppgift om kundförluster.

Om företaget kommunicerar via en extern marknadsföringsleverantör och marknadsföringsleverantörens villkor har en teckenbegränsning, som innebär att varningarna enligt 4 kap. 5 § 1 eller 2 eller 4 kap. 6 § 1 eller 2 i de föreslagna föreskrifterna inte kan visas, får företaget använda riskvarningen enligt 4 kap. 5 § 3 eller 3 kap. 6 § 3 beroende på om företaget har haft någon icke-professionell kund med ett öppet CFD-kontrakt kopplat till kundkontot under de senaste 12 månaderna eller inte. Om företaget använder den förkortade varningen ska företaget enligt 4 kap. 7 § även direkt länka till en längre riskvarning.

2.3 Bestämmelser om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet

2.3.1 Tillämpningsområde och definitioner

De föreslagna bestämmelserna i värdepappersföreskrifterna om vad en ansökan om tillstånd för sidoverksamhet ska innehålla gäller för de värdepappersbolag som redan har tillstånd att driva värdepappersrörelse men vill utvidga sin verksamhet med en annan sidoverksamhet enligt 2 kap. 3 § LV.

Förutom valutahandel, som regleras i 2 kap. 3 § LV, kan följande exempel på sidoverksamhet nämnas: framställning av tryckalster, tillhandahålla bokföringstjänster åt stiftelser och fondadministration.⁷

2.3.2 De föreslagna bestämmelserna

Sedan de äldre värdepappersföreskrifterna upphävdes den 3 januari 2018 har det inte funnits några regler om utformningen av ansökan om tillstånd för sidoverksamhet. Det har försvårat både ansökningsprocessen för företagen och ärendehandläggningen för Finansinspektionen.

Det nu föreslagna kapitlet 2 a i de nuvarande värdepappersföreskrifterna bygger på de bestämmelser om sidotillstånd som fanns i de äldre värdepappersföreskrifterna. Innehållet har dock anpassats till kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/1943 av den 14 juli 2016 (förordning (EU) 2017/1943). Förslaget innebär att ansökans innehåll regleras i föreskrifterna. Ett företag som söker tillstånd ska enligt uppräkningsdelen i 2 § ange vissa uppgifter och bifoga vissa handlingar till ansökan. När det gäller finansiella uppgifter, innehållet i en verksamhetsplan och andra uppgifter om företagets organisation, ska företaget upprätta dessa i enlighet med art. 5 och 6 i förordning (EU) nr 2017/1943, varför en hänvisning till dessa bestämmelser har gjorts i föreskrifterna. Det åligger dock det sökande företaget att självt avgöra vilka av uppgifterna som kan vara relevanta för ansökan om tillstånd för sidoverksamhet då förordningen endast omfattar de tillstånd som regleras i Mifid 2.

När det gäller avsnitten i verksamhetsplanen om riskhantering är det viktigt att företaget redogör för vilka särskilda risker som sidoverksamheten medför för de övriga verksamheter som värdepappersbolaget bedriver och hur dessa risker kommer att hanteras.

Enligt förslaget, som följer redan etablerad praxis, ska företaget inte lämna några blanketter om ägar- och ledningsprövning till Finansinspektionen eftersom ägare och ledning i företaget vid tidpunkten för ansökan om tillstånd för sidoverksamhet redan ska vara prövade. Däremot ska en förteckning över ägare och personer i företagets ledning bifogas ansökan.

⁷ Se även prop. 2006/07:115 s. 327.

2.4 Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys

2.4.1 Tillämpningsområde och definitioner

Den föreslagna bestämmelsen om provabonnemang på investeringsanalys i 7 kap. 7 § 5 värdepappersföreskrifterna gäller för de företag som ska tillämpa reglerna om tredjepartsersättningar i LV. Det innebär att bestämmelsen gäller för värdepappersinstitut samt vissa fondbolag och AIF-förvaltare.

För fondbolag och AIF-förvaltare omfattas följande verksamheter av bestämmelserna om tredjepartsersättningar i LV:

- fondbolag i den verksamhet som avser diskretionär portföljförvaltning av finansiella instrument och när bolaget utför tjänster enligt 7 kap. 1 § första stycket LVF⁸
- AIF-förvaltare i den verksamhet som avser tillhandahållande av tjänster enligt 3 kap. 2 § första och andra stycket LAIF⁹, samt
- AIF-förvaltare som lämnar råd till kunder om andelar eller aktier i alternativa investeringsfonder i andra fall än vad som avses i 3 kap. 2 § andra stycket 4 LAIF.¹⁰

2.4.2 Förslaget till föreskrifter

Tredjepartsersättningar regleras i 9 kap. 21 och 22 §§ LV samt 7 kap. värdepappersföreskrifterna. Reglerna om tredjepartsersättningar innebär bl.a. att värdepappersinstitut som tillhandahåller investeringsrådgivning på oberoende grund eller portföljförvaltning inte får ta emot och behålla annat än mindre icke-monetära förmåner (se även avsnitt 1.1.3). Vad som kan anses vara en mindre icke-monetär förmån framgår av 7 kap. 7 § värdepappersföreskrifterna.

Förslaget i 7 kap. 7 § 5 innebär att investeringsanalys som tas emot under ett provabonnemang kan anses vara en mindre icke-monetär förmån om förutsättningarna i bestämmelsen är uppfyllda. Förslaget har tagits fram med utgångspunkt i Esmas frågor och svar om mindre icke-monetära förmåner¹¹, men avviker i vissa avseenden. Kraven i den föreslagna bestämmelsen innebär bl.a. att institutet och leverantören av analys måste träffa avtal om vilka tjänster som ska ingå i avtalet

För att förhindra intressekonflikter till följd av provabonnemanget får ett företag som tar emot provabonnemang enligt förslaget till föreskrifter inte lämna några monetära eller icke-monetära ersättningar eller förmåner till

⁸ Fondbolaget ska enligt 7 kap. 3 § LVF för denna verksamhet tillämpa 9 kap. 21 och 22 §§ LV.

⁹ AIF-förvaltaren ska enligt 3 kap. 2 § tredje stycket LAIF för denna verksamhet tillämpa 9 kap. 21 och 22 §§ LV.

¹⁰ AIF-förvaltaren ska enligt 8 kap. 1 a § LAIF för denna verksamhet tillämpa 9 kap. 21 § LV.

¹¹ Se fotnot 2.

leverantören eller något företag som direkt eller indirekt har ett kvalificerat innehav i leverantören. Den föreslagna regeln syftar bl.a. till att förhindra att ett orderflöde styrs om till leverantören eller till ett företag där det finns ett gemensamt ekonomiskt intresse med leverantören.

Det är rimligt att de företag som har ett direkt eller indirekt kvalificerat innehav enligt 24 kap. 1 § LV anses ha ett gemensamt intresse som kan medföra intressekonflikter. Finansinspektionen föreslår därför att regeln om förbud mot att lämna monetära eller icke-monetära förmåner eller ersättningar kopplas till kvalificerade innehav.

Det finns i LV krav på att värdepappersinstitut ska dokumentera samtliga investeringstjänster, sidotjänster och transaktioner som det har genomfört. Syftet är att Finansinspektionen ska kunna följa upp att instituten följer kraven.¹² Det finns därför inte något behov att nu införa en särskild regel om att ett institut måste dokumentera att de uppfyller kraven i 7 kap. 7 § 5.

Finansinspektionen föreslår även att 7 kap. 7 § 2 ändras så att kravet enligt bestämmelsen blir att det skriftliga materialet som framställts ska göras tillgängligt för alla värdepappersinstitut som så önskar eller allmänheten. Till följd av en felöversättning av den svenska versionen av det delegerade direktivet till Mifid 2 har kravet införts så att materialet ska göras tillgängligt för alla värdepappersinstitut som så önskar samt allmänheten.

Den nu föreslagna lydelsen av 7 kap. 7 § 2 står i överensstämmelse med den engelska, tyska och danska versionen av artikel 12.3 b i det delegerade direktivet till Mifid 2.

2.5 Rättelse av felskrivningar och redaktionella ändringar

I värdepappersföreskrifterna finns felskrivningar i 3 kap. 7 § samt 6 kap. 21 §. Nuvarande skrivning i 3 kap. 7 § innebär att paragrafen felaktigt hänvisar till artikel 22 i den delegerade förordningen till Mifid 2.¹³ Hänvisningen ska rätteligen vara till artikel 23 i den delegerade förordningen. Nuvarande skrivning i 6 kap. 21 § innebär att ordet ”att” har hamnat fel. Föreslaget till ändringar i 3 kap. 7 § och 6 kap. 21 § innebär endast rättelser av dessa fel.

Finansinspektionen föreslår även vissa redaktionella ändringar i dessa och övriga paragrafer. Dessa ändringar innebär inte några ändringar i sak.

¹² 8 kap. 16 § LV.

¹³ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/565 om organisatoriska krav och villkor för verksamhet i värdepappersföretag.

3 Förslagets konsekvenser

3.1 Inledning

Finansinspektionen redogör nedan för de konsekvenser som de nya och ändrade föreskrifterna bedöms få för samhället och konsumenterna, för företagen och för Finansinspektionen.

Som framgår i avsnitten ovan är förslagen till viss del en anpassning till och en komplettering av regler som finns på EU-nivå. Finansinspektionen bedömer i samtliga fall att regleringen överensstämmer med och inte går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

3.2 Bemyndiganden

Finansinspektionen har de bemyndiganden som krävs för att genomföra föreskrifterna. De bemyndiganden som Finansinspektionen stöder sig på framgår av avsnitt 1.4.

3.3 Syftet med de nya föreskrifterna

3.3.1 Föreskrifter om produktiongripande

Som framgår ovan syftar förslaget till nya föreskrifter om produktiongripande till att komma till rätta med de problem som försäljning av de särskilt riskfyllda instrumenten binära optioner och CFD-kontrakt till icke-professionella kunder innebär. Dessa instrument är mycket svåra att förstå för en icke-professionell kund och har också ofta dolda intressekonflikter. Föreskrifterna ställer därför krav på att vissa förutsättningar måste vara uppfyllda för att företagen ska få marknadsföra, distribuera eller sälja binära optioner respektive CFD-kontrakt till icke-professionella kunder.

3.3.2 Föreskrifter om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet

Förslaget är tänkt att underlätta ansökningsprocessen för värdepappersbolag som vill ansöka om tillstånd för sidoverksamhet eftersom det blir tydligt vad en ansökan ska innehålla. Förslaget syftar även till att underlätta Finansinspektionens ärendehandläggning.

3.3.3 Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys m.m.

Syftet med förslaget om kostnadsfria provabonnemang på investeringsanalys i 7 kap. 7 § 5 värdepappersföreskrifterna är att anpassa de nationella reglerna till den reglering som gäller i många andra EU-medlemsstater. Genom förslaget kan ett provabonnemang anses utgöra en mindre icke-monetär förmån, och det

kan därmed tas emot av ett värdepappersinstitut i samband med att institutet tillhandahåller portföljförvaltning eller oberoende investeringsrådgivning.

Syftet med ändringen av 7 kap. 7 § 2 är att rätta de nuvarande värdepappersföreskrifterna så att de står i överensstämmelse med EU-rätten. Den föreslagna bestämmelsen innebär att den krets till vilken ett värdepappersinstitut behöver sprida material om nyemissioner för att materialet ska anses vara en mindre icke-monetär förmån minskar.

3.3.4 Rättelser av felskrivningar

Syftet med ändringarna i 3 kap. 7 § och 6 kap. 21 § värdepappersföreskrifterna är att rätta felskrivningar. Förslagen innebär inte någon ändring i sak och behandlas därför inte ytterligare i konsekvensanalysen.

3.3.5 Regleringsalternativ

Finansinspektionen bedömer att det saknas alternativa regleringsalternativ, se avsnitt 1.3 ovan.

3.4 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

3.4.1 Föreskrifter om produktioningripande

De föreslagna föreskrifterna om produktioningripande stärker skyddet för icke-professionella kunder genom att binära optioner och CFD-kontrakt endast får tillhandahållas icke-professionella kunder om kunden får ett visst minimiskydd (se avsnitten 2.1.4 och 2.2.4). Syftet med detta skydd är bl.a. att begränsa de förluster kunderna gör på instrumenten.

En konsekvens av kravet på minimiskydd är att den hävstång som icke-professionella kunder kan exponeras mot begränsas. Härigenom kan således kundernas förluster begränsas. Utan detta skydd kan den förlust kunden gör överstiga det insatta kapitalet. Denna begränsning medför dock att de icke-professionella kundernas möjlighet att ”ta risk” i instrumenten begränsas. Om en icke-professionell kund skriftligen begär det och kunden uppfyller kraven¹⁴ i 9 kap. 5 § LV kan dock kunden omkategoriseras till professionell kund och därmed inte omfattas av begränsningarna i förbudet.

3.4.2 Bestämmelser om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet

De föreslagna bestämmelserna bedöms inte leda till några konsekvenser för konsumenterna.

¹⁴ Kraven omfattar bl.a. sakkunskap, erfarenhet och kunskap för att kunna förstå riskerna i instrumenten.

3.4.3 Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys m.m.

Föreskrifterna om provabonnemang på investeringsanalys innebär att värdepappersinstitutet får möjlighet att under en begränsad tid på högst tre månader gratis pröva och utvärdera investeringsanalys. Syftet med regeln är att institutet ska kunna ta ställning till och utvärdera leverantörens tjänster innan institutet betalar för tjänsten.

Om företaget har valt en affärsmodell där kunderna, genom ett analyskonto enligt 7 kap. 9 § värdepappersföreskrifterna, betalar för investeringsanalys så bör de kostnader för investeringsanalys som debiteras kunderna minskas om företaget vill pröva och utvärdera en ny leverantör av investeringsanalys.

3.5 Konsekvenser för företagen

3.5.1 Berörda företag

3.5.1.1 Föreskrifter om produktioningripande

Föreskrifterna om produktioningripande träffar de företag som enligt LV tillhandahåller investeringstjänster och som marknadsför, distribuerar eller säljer binära optioner eller CFD-kontrakt till icke-professionella kunder.

Finansinspektionens känner inte till att det i dag finns något svenskt värdepappersinstitut som marknadsför, distribuerar eller säljer binära optioner eller CFD-kontrakt till icke-professionella kunder.

Den försäljning som förekommer till svenska icke-professionella kunder sker från andra företag inom EES genom de möjligheter till gränsöverskridande verksamhet som finns i LV. Sex företag inom EES är registrerade för att tillhandahålla investeringstjänster i Sverige genom anknutet ombud, 47 EES-företag har registrerat filial i Sverige och 2 874 företag är registrerade för gränsöverskridande handel till Sverige.

Det är vanligt att ett företag som avser att utnyttja möjligheterna till gränsöverskridande verksamhet inom EES i samma anmälningsärende anger till den behöriga myndigheten att man avser att driva verksamhet i alla länder inom EES, trots att man inte har för avsikt att driva verksamheten i mer än ett land. Att företagen har anmält att de avser att driva verksamhet i Sverige innebär därför inte att alla företag faktiskt driver verksamhet i Sverige. Finansinspektionen bedömer uppskattningsvis att endast ett tiotal av de utländska företag som anmält att de avser att driva verksamhet i Sverige för närvarande distribuerar binära optioner eller CFD-kontrakt till icke-professionella kunder i Sverige.

3.5.1.2 Bestämmelser om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet

Föreskrifterna om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet har varit efterfrågade eftersom det för närvarande saknas bestämmelser om vad som ska ges in i samband med en ansökan om sidoverksamhet. Flera värdepappersbolag har sökt vägledning i frågan hos Finansinspektionen.¹⁵ Föreskrifterna bedöms underlätta värdepappersbolagens upprättande av ansökningar avseende sidotillstånd eftersom de föreslagna föreskrifterna kommer att ange vilka handlingar som ska inges i samband med en ansökan.

3.5.1.3 Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys m.m.

Reglerna om tredjepartsersättningar i 9 kap. 21 och 22 §§ LV samt 7 kap. värdepappersföreskrifterna ställer krav på ett värdepappersinstituts hantering av investeringsanalys. Om ett institut inte betalar för investeringsanalys måste analysen uppfylla reglerna om tredjepartsersättningar som bl.a. anger att en förmån som institutet tar emot ska vara utformad för att höja kvaliteten på tjänsten till kunden.

De företag som träffas av bestämmelserna är 131 värdepappersinstitut och vissa fondbolag och AIF-förvaltare¹⁶, se avsnitt 2.4.1. Leverantörer av investeringsanalys som inte är värdepappersinstitut och därmed inte träffas av föreskrifterna påverkas ändå indirekt av förslaget. Förslaget innebär att en sådan leverantör har möjlighet att under en provotid på tre månader gratis skicka analys till ett värdepappersinstitut för att det ska kunna utvärdera analysen och därefter ta ställning till om institutet vill anlita analysleverantörens tjänster när provabonnemanget löper ut. Förslaget till föreskrifter bör därför innebära att det är enklare för ett nystartat analysföretag att kontakta och bearbeta potentiella kunder.

Finansinspektionen bedömer att de föreslagna föreskrifterna om provabonnemang inte innebär någon ökad regleringsbörda för företagen. Föreskrifterna medför att företagen under vissa förutsättningar har möjlighet att, utan att betala för tjänsten, ta emot provabonnemang på investeringsanalys som en mindre-icke monetär förmån. Om denna anpassning inte görs, innebär det en konkurrensnackdel för de svenska aktörerna i förhållande till aktörer i andra medlemsstater. Förslaget till föreskrifter innebär således en harmonisering till befintlig EU-praxis.

¹⁵ Uppskattningsvis ca 12 förfrågningar per år.

¹⁶ Följande antal tillstånd är registrerat för fondbolag och AIF-förvaltare: 48 tillstånd till fondverksamhet enligt lagen om investeringsfonder, 88 tillstånd till fondverksamhet enligt LAIF, 23 tillstånd till diskretionär portföljförvaltning avseende finansiella instrument, 13 tillstånd för AIF-förvaltare att förvara och administrera aktier, 10 tillstånd för AIF-förvaltare att ta emot medel med redovisningsskyldighet och 133 tillstånd till investeringsrådgivning till kund avseende finansiella instrument.

Förslaget till ändring i 7 kap. 7 § 2 värdepappersföreskrifterna minskar den krets till vilken ett värdepappersinstitut behöver sprida material om nyemissioner för att materialet ska anses vara en mindre icke-monetär förmån. Förslaget bedöms inte medföra någon ytterligare administration eller kostnader för värdepappersinstituten.

3.5.2 Kostnader för företagen

3.5.2.1 Bestämmelser om produktioningripande

Genom de föreslagna föreskrifterna införs motsvarande förbud för binära optioner respektive CFD-kontrakt som Esmas tidigare har beslutat om. Att förslaget till föreskrifter har samma villkor för att tillhandahålla binära optioner respektive CFD-kontrakt som Esmas nu gällande beslut innebär att de företag som marknadsför, distribuerar eller säljer dessa instrument redan har anpassat sin verksamhet till begränsningarna i de föreslagna föreskrifterna. Finansinspektionen bedömer därför att de föreslagna föreskrifterna inte kommer att medföra några ytterligare kostnader för företagen för att ställa om verksamhet eller ändringar av rutiner eller system. De föreslagna föreskrifterna kommer inte heller att innebära att företagen kommer att behöva anpassa sitt befintliga produktutbud.

Finansinspektionens uppfattar det som att majoriteten av länderna inom EES har genomfört eller kommer att genomföra egna regler om produktioningripanden som motsvarar Esmas förbud. Det innebär att de företag som i dag distribuerar binära optioner och CFD-kontrakt till icke-professionella kunder i Sverige kommer att omfattas av en begränsning motsvarande dem i de föreslagna föreskrifterna genom reglering i hemlandet. Regleringen i hemlandet kommer även att omfatta det utländska företagens verksamhet i Sverige, på samma sätt som de föreslagna föreskrifterna reglerar de svenska företagens verksamhet i utlandet. Trots detta är det viktigt att införa svenska föreskrifter, eftersom det är möjligt att enstaka länder inom EES väljer att inte genomföra regler om produktioningripanden.

Finansinspektionen bedömer att det inte är möjligt att göra någon beräkning av den eventuella uteblivna vinst som företagen gör på grund av föreskrifterna om produktioningripande.

3.5.2.2 Bestämmelser om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet

De föreslagna föreskrifterna kommer inte att medföra någon kostnadsökning för företagen. Handläggningen av sådana ansökningar är avgiftsbelagd och kommer att fortsätta att vara det. Att det nu tydliggörs vad en ansökan ska innehålla bör inte öka kostnaderna för företagen utan snarare leda till en effektivisering av företagens utformning av ansökan eftersom det blir tydligt för företagen vilken information som krävs.

3.5.2.3 Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys m.m.

Företagen har en möjlighet att själva välja om de vill utnyttja möjligheten att ta emot analys under ett provabonnemang. Förslaget till föreskrifter innebär därför inte någon generell tillkommande kostnad för företagen.

De föreslagna föreskrifterna innehåller vissa rekvisit som måste vara uppfyllda för att företagen ska kunna ta emot provabonnemang på investeringsanalys som en mindre icke-monetär förmån. Bl.a. måste företaget genom avtal fastställa vilka tjänster som ska omfattas av provabonnemanget, dvs. företaget måste t.ex. ange vilka analystjänster man vill ta emot. Finansinspektionen bedömer att ett sådant villkor är en förutsättning för att ett företag ska kunna ta emot en tjänst och bedömer därför inte att detta krav skulle medföra några ytterligare kostnader för företagen. Inte heller de övriga kraven i förslaget om provabonnemang bedöms medföra några ytterligare kostnader för företagen.

3.5.3 Konsekvenser för små företag

Finansinspektionen bedömer inte att de föreslagna föreskrifterna kommer att innebära några särskilda konsekvenser för små företag.

3.6 Konsekvenser för Finansinspektionen

3.6.1 Föreskrifter om produktioningripande som avser binära optioner och CFD-kontrakt

Föreskrifterna om produktioningripande innebär att binära optioner och CFD-kontrakt inte får distribueras, marknadsföras eller säljas till icke-professionella kunder om inte vissa krav är uppfyllda. Dessa föreskrifter medför att Finansinspektionen kommer att ha tillsynsansvar för att företagen följer föreskrifterna om produktioningripande. Om ett företag bryter mot föreskrifterna har Finansinspektionen möjlighet att ingripa. Finansinspektionen bedömer för närvarande att det utökade tillsynsansvaret kan hanteras med befintliga resurser.

3.6.2 Bestämmelser om ansökan om tillstånd för sidoverksamhet

De föreslagna föreskrifterna innebär att det ställs enhetliga krav på innehållet i ansökningar om tillstånd för sidoverksamhet enligt 2 kap. 3 § LV. Det bidrar också till att Finansinspektionens handläggning av ärenden blir mer rättssäker. Antalet förfrågningsärenden som handlar om vilka uppgifter företag ska komma in med i samband med att det söker sådana tillstånd kommer att minska och kvaliteten på ansökningarna kommer att förbättras. I förlängningen kan det även medföra en effektivare handläggning av ärendena.

3.6.3 Bestämmelser om provabonnemang på investeringsanalys

Bestämmelsen i 7 kap. 7 § 5 bedöms inte medföra några konsekvenser för Finansinspektionen.

3.7 Information om ändringar till företagen

Finansinspektionen bedömer att förslagen till nya eller ändrade föreskrifter inte kräver några särskilda informationsinsatser i form av seminarium eller liknande. Ändringarna som föreslås i värdepappersföreskrifterna är endast mindre ändringar om vad som ska ges in i samband med en ansökan om sidoverksamhet samt ett tillägg till vad som kan vara en mindre icke-monetär förmån. De nya föreskrifterna om produktioningripanden som avser binära optioner och CFD-kontrakt motsvarar Esmas befintliga beslut om produktioningripanden och berörda företag bör därför ha kännedom om innehållet redan nu.